

naar dette Forslag bliver vedtaget. Hvad vi savne, er en militair Opdragelse af Ungdommen. I mange Lande ere nu de almindelige Skoler ordnede paa militairt Viis; der er Corporaler, Sergeanter, Commandeersergeanter og Officerer blandt Drengene, og det ligger jo meget nær, at Drengene, der ere opbrugne paa den Maade, ere fuldkommen forberedte paa at træde ind og at være Befalingsmænd i Hæren, eller, om de ikke blive Befalingsmænd, ere de dog ganske anderledes forberedte til at træde ind og være Soldater, end de, der ikke have haft nogensomhelst militair Opdragelse. Det er derfor i Retning af frivillig Øvelse, at jeg er overbevist om, at Folket i det Hele vil søge at raade Bod paa de Mangler, som nødvendigtviis maae slæbe ved den Hærorrdning, som vi have Evne til at give. En anden æret Taler har paa en Maade bebrejdet Regjeringen, at den har talt om „Krigshaandværket“; men jeg maa dog gjøre opmærksom paa, at der ikke er nogen Mobbisgelse deri. Man kan bringe Intelligents og Videnskab i Forbindelse med et Haandværk; det kommer an paa, hvorledes man opfatter sit Haandværk, og jeg forlanger ikke bedre, end at en Befalingsmand i Hæren skal betragte sin Bestilling som et Haandværk, men vel at mærke som et Haandværk, hvori han skal søge at være en dygtig Mester. Det ubeløkker ikke, at det er en Betsættelse, som kræver Anvendelsen af Alt, hvad Naturen har givet ham af Gaver. Det er altsaa ikke noget urigtigt Udtryk, naar man her taler om „Krigshaandværket“, naar man ikke sætter Haandværket i det Hele lavt, og det gjør jeg ikke. Jeg veed ikke, om det er lykkes mig nogenlunde at besvare det Spørgsmaal, som det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Hage) fremsatte; men i ethvert Fald er jeg rede til at gjøre det fuldstændigt, naar han vil give mig Leilighed dertil.

Steen: Ved et saa omfattende Lovforslag som dette, der tilmed er af en gennemgaaende organisatorisk Natur, er det naturligviis ikke muligt for Alle at tale om Alt, og det er derfor heller ikke min Hensigt i det Hele taget at opholde mig ved Principerne for Lovforslaget eller ved den hele Organisation i dens

stor Træk. Det maa desuden erindres, at der i et saa compliceret Maskineri som det, hvorom der her er og maa være Tale, indeholdes forskellige organisatoriske Dele, hvoraf enhver paa en vis Maade danner et selvstændigt Hele, som dog fortjener at tages under nøiere Overveielse, og det er det, jeg agter at gjøre med Hensyn til et enkelt Punkt deraf, nemlig med Hensyn til Underviisningsanstalterne. Jeg skal først ganske i Almindelighed udtale den Auerkjendelse baade af Commissionens og af Regjeringens Forslag, at de Underviisningsanstalter, som bringes i Forslag, i det Hele ere indrettede efter en særdeles forstandig og hensigtsmæssig Plan, men navnlig maa jeg rigtignot sige, at den Plan, der er udgaaet fra Commissionens Haand, i det Hele taget fyldestgjør, hvad man maa ønske, naar der skal stee en fuldstændig Samarbejden af de Kræfter, som skulle virke i Underviisningens Tjeneste. Smidlertid troer jeg dog, at der lader sig gjøre nogle Udsættelser paa denne Organisation, naar man fastholder de almindelige Principer, der bør ligge til Grund for et militairt Underviisningsvæsens Ordning. Jeg maa saaledes opstille som en almindelig Grundsætning derfor, at den Kundskab, den Udvikling, den Dannelse, som en Militair behøver, væsentlig deler sig i to Slags, den almindelige, som han har tilfælles med saa mange andre Samsundsklasser, og den tekniske, som er ham eiendommelig. Det er nu min Opfattelse, at der ikke er nogen Grund til at udsøndre Officerernes eller overhovedet Befalingsmændenes almindelige Dannelse fra den Dannelse, som gives andre Statsborgere, og at der saaledes ikke er nogen Anledning for Militairretaten til at have særegne Underviisningsanstalter, som væsentligt gaae ud paa at meddele den almindelige Dannelse, hvorimod det naturligviis er aldeles nødvendigt at have saadanne, der gaae ud paa at meddele den tekniske Dannelse. Her gjælder imidlertid ogsaa det gamle Ord, at ingen Regel er uden Undtagelse, og jeg vil derfor tilføje, at jeg vel kan erkjende, at der kan være Forhold, som kunne gjøre det nødvendigt for Militairretaten at have en Sammenblanding af almindelig og teknisk Uddannelse. Saadanne Undtagelser fremkomme navnlig, hvor de Personer,